



Tézy na prijímacie konanie do 2. stupňa vysokoškolského štúdia v študijnom programe KRÍZOVÝ MANAŽMENT

Krízový manažment

- Bezpečnosť a bezpečnostné prostredie. Definovanie bezpečnosti a jej klasifikácia, vplyv úrovne bezpečnosti na zabezpečovanie trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti v súlade so zásadami stanovenými EÚ, blízke a vzdialené bezpečnostné prostredie a jeho formovanie.
- Vznik a historický vývoj krízového manažmentu. Príčiny vzniku krízového manažmentu ako dôsledku existencie vojenských, ekonomických a prírodných krízových javov v spoločnosti, ktoré ohrozovali človeka a celú spoločnosť, rozdiely v medzinárodnom a národnom krízovom manažmente.
- Vznik krízových javov ako dôsledok straty stability v systémoch. Istota, neistota, určitosť a neurčitosť, mäkká a tvrdá strata stability, prevencia straty stability, spoľahlivosť systémov a procesov.
- Význam rizík pre spoločnosť. Definovanie termínu riziko, jeho vznik, podstata a základná klasifikácia rizík, rozdiely v definovaní termínov nebezpečenstvo, hrozba, riziko v spoločenských a technických systémoch.
- Vymedzenie obsahu termínov kríza, krízová situácia a krízový stav. Ich vzájomné vzťahy, faktory ich vzniku a dopady na spoločnosť. Rozdelenie kríz podľa jednotlivých kritérií, popis ich priebehu, jednotlivé fázy existencie krízy.
- Manažment a krízový manažment. Definovanie termínu krízový manažment, vymedzenie základnej pôsobnosti, rozdiely medzi všeobecným a krízovým manažmentom, hlavné úlohy a ciele krízového manažmentu, úlohy krízového manažmentu v období prípravy na riešenie krízových javov, počas ich riešenia a po skončení riešenia.
- Inštitucionálne členenie krízového manažmentu. Popis jednotlivých úrovni krízového manažmentu a úloh, ktoré sú plnené na príslušnej úrovni. Bezpečnostný systém SR, jeho podsystemy a prvky, zásady vytvárania jeho výkonných jednotiek.
- Štruktúra a úlohy krízového manažmentu na úrovni ústredných orgánov štátnej správy. Popis a vysvetlenie jednotlivých súčasti krízového manažmentu na úrovni ÚOŠS a OÚOŠS, ich postavenie a význam v bezpečnostnom systéme štátu.
- Postavenie, úlohy a význam miestnej štátnej správy v procese prevencie vzniku a riešenia krízových javov. Vysvetlenie kompetencií a úloh okresných úradov na úseku krízového riadenia, špecifiká kompetencií na úrovni okresných úradov v sídle kraja.
- Integrovaný záchranný systém v SR. Vymedzenie zásad vytvárania integrovaných záchranných systémov, porovnanie zásad uplatnených v procese vytvárania integrovaného záchranného systému v SR s podobnými záchrannými systémami v zahraničí.
- Všeobecný model krízového riadenia. Popísanie a vysvetlenie všeobecného modelu krízového riadenia, jeho jednotlivých činností a základných princípov uplatňovaných v procese riešenia kríz.
- Zásady a možnosti riešenia krízových javov. Podstata, význam a charakteristika jednotlivých fáz riešenia krízových javov.
- Prognózy vzniku a priebehu krízových javov. Postup spracovania prognózy vzniku a priebehu krízových javov, zásady spracovávania krízových scenárov a ich využívanie vo vzdelávaní, v krízovom plánovaní i v procese riešenia krízových javov.
- Význam prevencie v procese zabezpečovania požadovanej úrovne bezpečnosti systémov. Vykonávanie preventívnych opatrení ako efektívneho prostriedku na predchádzanie vzniku krízových javov, ich klasifikácia, zásady a postupy uplatňovania v praxi.
- Význam a postavenie krízového plánovania v procese prevencie a riešenia krízových javov. Všeobecné zásady krízového plánovania, význam a úlohy krízových plánov v procese zvyšovania úrovne bezpečnosti, ich druhy a základná štruktúra.

- Záchranne práce ako nástroj riešenia krízových javov. Definovanie termínu záchranne práce, ich uplatňovanie v konkrétnych podmienkach, sily a prostriedky využívané na záchranne práce, rozdelenie záchraných prác podľa rozsahu, riadenie záchraných prác. Osobitosti riešenia krízových javov vojenského charakteru.
- Stratégie v krízovom manažmente. Význam stratégií v krízovom manažmente, zásady a postupy ich vytvárania, typové krízové stratégie. Bezpečnostná stratégia EÚ a SR. Zásady úspešného implementovania krízových stratégií do praxe, proces úpravy a zmien krízových stratégií.
- Význam informácií a konkrétne úlohy informačných systémov v procese riešenia krízových javov. Informácie a informačné systémy v krízovom riadení, konkrétne druhy informačných systémov využívaných v procese prevencie, krízového plánovania a riešenia krízových javov.
- Monitorovanie rizikových činiteľov a priebehu krízových javov. Všeobecné zásady vyhodnocovania rizikových činiteľov a využívanie v praxi. Význam a vytváranie konkrétnych systémov varovania obyvateľov a vyzumievania síl a prostriedkov bezpečnostného systému.
- Hospodárske riziká. Definovanie hospodárskych rizík, ich členenie, prevencia vzniku krízových javov na makroekonomickej i mikroekonomickej úrovni. Hospodárska kríza, jej charakterizovanie, príčiny vzniku a popis jednotlivých fáz. Krízový štáb podniku, zásady jeho vytvárania, hlavné úlohy a nástroje využívané na riešenie hospodárskych kríz.

Ochrana osôb a spoločnosti

- Zásady ochrany proti jadrovým zbraňam. Charakteristika jadrových zbraní a ničivých účinkov jadrového výbuchu, zásady ochrany proti nim.
- Zásady a možnosti ochrany pred chemickými zbraňami a toxickými látkami. Charakteristika chemických zbraní a toxických (otravných) látok, zásady a možnosti ochrany proti nim.
- Zásady a možnosti ochrany pred biologickými zbraňami a prostriedkami. Charakteristika biologických zbraní a biologických prostriedkov, zásady a možnosti ochrany proti nim.
- Hlavné zásady, spôsoby a zvláštnosti vykonania dekontaminácie. Kontaminácia objektov a terénu, jej špecifiká pri jednotlivých druhoch látok, dekontaminácia, hlavné zásady, spôsoby a zvláštnosti jej vykonania.
- Zásady a možnosti ochrany pred rádioaktívnym žiarením. Charakteristika rádioaktívneho žiarenia, rozdelenie, účinky a ochrana.
- Postavenie, úlohy, organizácia civilnej ochrany obyvateľstva pri zabezpečovaní komplexnej ochrany obyvateľstva SR pred a pri vzniku mimoriadnych udalostí. Úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov a obcí na úseku civilnej ochrany obyvateľstva. Povinnosti a oprávnenia právnických a fyzických osôb na úseku COO.
- Charakteristika jednotlivých mimoriadnych udalostí so zameraním na následky (škody) mimoriadnej udalosti v danom území. Sily, prostriedky a riadenie záchraných prác a činností vykonávaných pri záchraných prácach. Organizácia a pôsobnosť jednotiek civilnej ochrany obyvateľstva pri likvidácii následkov mimoriadnych udalostí.
- Analýza územia. Význam, štruktúra, a obsah analýzy územia, stupne štátnej správy, na ktorých sa spracováva v stave bezpečnosti. Plán ochrany obyvateľstva a definovanie jednotlivých protiradiačných, protichemických a protibiologických opatrení.
- Plánovanie a zabezpečenie evakuácie a evakuačné opatrenia vykonávané v rámci kolektívnej ochrany obyvateľstva. Stavebnotechnické požiadavky na zariadenia CO, charakteristika a význam ochranných stavieb pri zabezpečovaní KOO.
- Príprava odborných jednotiek CO a obyvateľstva na plnenie úloh a opatrení v oblasti individuálnej a kolektívnej ochrany obyvateľstva. Význam a postavenie individuálnej ochrany obyvateľstva v systéme COO so zameraním na prostriedky individuálnej ochrany.
- Organizácia požiarnej ochrany v SR. Právna úprava, orgány a zložky. Požiarna ochrana objektov právnických osôb. Orgány a výkon štátneho dozoru.
- Požiarna bezpečnosť stavieb. Právne a technické predpisy, základné princípy jej riešenia. Požiarno-technické vlastnosti stavebných materiálov, konštrukcií a stavieb.
- Požiarny úsek, požiarne deliace konštrukcie, požiarne riziko, stupeň požiarnej bezpečnosti požiarneho úseku a požiadavky na konštrukcie stavieb. Únikové cesty na stavbách, druhy, typy a vybavenie.
- Spôsoby prerušenia horenia, typy hasičských jednotiek a ich základné činnosti pri zásahu.

- Požiar, možnosti jeho vývoja, parametre požiaru, sily, prostriedky a zariadenia na protipožiarne zásah. Zdolávanie požiarov v sťažených podmienkach.
- Všeobecné zásady hodnotenia rizík vyplývajúcich z pracovných procesov a hodnotenie rizík v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bodovou a komplexnou metódou.
- Ochrana zdravia pri práci a starostlivosť o zdravé pracovné podmienky.
- Evidencia a registrácia pracovných úrazov.
- Ochranné zariadenia a osobné ochranné pracovné prostriedky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s vyhradenými technickými zariadeniami.
- Inšpekcia práce a kontrola bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Riešenie krízových situácií

- Zdroje a príčiny prírodných porúch, ich klasifikácia. Živelná pohroma a katastrofa. Charakteristika územia postihnutého živelnou pohromou.
- Príčiny vzniku povodní, ich podstata a klasifikácia. Úlohy protipovodňových orgánov pri ochrane pred povodňami. Povodňový plán, mapa povodňového ohrozenia a stupne povodňovej aktivity.
- Základné príčiny vzniku zemetrasení, charakteristika zemetrasenia, klasifikácia zemetrasení. Charakteristika epicentra a hypocentra, seizmické vlny, intenzita a mohutnosť zemetrasenia.
- Zosuvy, ich charakteristika a členenie, základné spôsoby stabilizácie svahových území (technické stabilizačné opatrenia, úprava tvaru svahu a odvodnenie svahu).
- Prírodné požiare, ich rozdelenie a základné spôsoby hasenia lesných požiarov. Základné spôsoby dopravy vody na požiarisko.
- Základné zložky životného prostredia a ich znečistenie Životné prostredie a jeho zložky, ochrana ovzdušia (charakteristika atmosféry, znečistenie a znečisťovanie ovzdušia), ochrana vody (chemické a fyzikálne vlastnosti vody, znečistenie povrchových a podzemných vôd), ochrana pôdy (druhy pôdy, kontaminácia pôdy). Následky znečistenia a možnosti ich znižovania.
- Environmentálne havárie v ekosystémoch Charakteristika environmentálnych havárií, rozdelenie. Účinky havárií na človeka a ekosystémy. Ekologická valencia organizmov a jej narušenie. Taktické zásady pri likvidácii environmentálnych havárií s výskytom nebezpečnej látky. Špecifiká vzniknutej situácie, očakávané zvláštnosti.
- Riešenie krízovej situácie pri úniku toxikkej látky charakteristika toxických látok a ich účinkov. Faktory ovplyvňujúce šírenie toxických plynov a výparov. Výpočet hĺbky kontaminovanej atmosféry, grafické vyhodnotenie. Prvá pomoc a likvidácia havárie. Možnosti využitia softvéru ALOHA.
- Riešenie krízových situácií pri úniku horľavej kvapalnej látky. Rozdelenie horľavých kvapalných látok, ich požiaro-technické charakteristiky. Rozdelenie havárií. Sanácia pozemných a podzemných vôd. Sanácia pôdy. Sorbenty. Likvidácia ropných havárií na pevnej pôde a na povrchových vodách.
- Riešenie krízovej situácie pri úniku infekčnej látky Charakteristika infekčných látok a ich zaradenie. Priebeh pôsobenia a šírenie v priestore. Ochranné pásma. Dezinfekcia, sterilizácia, dezinfekcia a deratizácia. Označovanie a vyhodnocovanie.
- Odpady a odpadové hospodárstvo Definovanie a delenie odpadov, ich zhodnocovanie a zneškodňovanie. Program odpadového hospodárstva (forma, cieľ a účel), katalóg odpadov.
- Význam kritickej infraštruktúry pri riešení krízových situácií. Definícia kritickej infraštruktúry, sektory kritickej infraštruktúry, kritériá určovania prvkov kritickej infraštruktúry, ochrana a obrana kritickej infraštruktúry.
- Zásady riešenia organizácie poštových služieb v mimoriadnych situáciách. Ciele bezpečnostnej poštovej politiky, organizácia poštových služieb počas krízovej situácie a povinnosti pošty, prednostné zabezpečenie poštových služieb počas krízovej situácie.
- Zásady riešenia dôsledkov mimoriadnych udalostí v plynárenstve. Kritické miesta v plynárenských sústavách, príčiny havárií a porúch, spôsoby riešenia MU v plynárenstve, regulačné stupne dodávaného množstva plynu.
- Zásady riešenia dôsledkov mimoriadnych udalostí v teplárenstve. Stav núdze v tepelnej energetike, regulačné stupne, spôsoby riešenia MU v tepelnej energetike.

- Zásady riešenia dôsledkov mimoriadnych udalostí v elektroenergetike. Riziká pri výrobe elektrickej energie, riziká pri distribúcii elektrickej energie, postupné kroky riešenia MU v elektroenergetike, zodpovednosť za riešenie MU v elektroenergetike.
- Krízové situácie na úrovni podniku. Podnik ako socio-ekonomický systém, rizikové faktory interného a externého prostredia podniku, skoková kríza na úrovni podniku, procesne chápaná podniková kríza, spôsoby prekonávania podnikových kríz, špecifiká kríz v malých a stredných podnikoch.
- Krízové situácie na úrovni štátu. Makroekonomický kolobeh, nástroje hospodárskej politiky pri riešení krízových situácií hospodárskych, úlohy hospodárskej mobilizácie pri riešení krízových situácií hospodárskych, kríza systému štátneho riadenia.
- Nadnárodná dimenzia krízových situácií hospodárskych. Globálne hospodárske krízy, krízy integračných zoskupení, krízy jednotlivých štátov s medzinárodným dosahom, modely hospodárskych a finančných kríz v medzinárodnom prostredí, indikátory medzinárodných kríz, novodobé príklady ekonomických kríz s medzinárodným dosahom.
- Krízové situácie na finančných trhoch. Funkcie a typológia finančného systému, mechanizmy v systéme finančných trhov, magický trojuholník investovania, trhové a netrhové riziká investovania na finančných trhoch, vplyv katastrof na finančné trhy, metódy analýzy finančných trhov.

Ekonomía a ekonomika

- Základy ekonómie. Vývoj ekonomických teórií, základné termíny, metodologické úskalia, základné ekonomické zákony, typy ekonomík.
- Trh a trhový mechanizmus. Podstata trhu, jeho formy, nedokonalosti trhov a spôsoby ich odstraňovania, trhový mechanizmus a jeho prvky, vznik trhovej rovnováhy, elasticita a jej typy.
- Výrobné faktory z národohospodárskeho a podnikového hľadiska. Trh práce, pôdy kapitálu, určovanie ich ceny. Podnikové výrobné faktory (elementárne, dispoziívne, dodatočné).
- Peňažný a devízový trh. Podstata, formy a funkcie peňazí, tvorba bankových peňazí. Menový kurz, určovanie menového kurzu, základné systémy menových kurzov.
- Meranie výkonnosti ekonomiky. Štruktúra a spôsoby výpočtu makroekonomických ukazovateľov výkonnosti ekonomiky.
- Ekonomický rast a ekonomické cykly. Podstata a zdroje ekonomického rastu. Podstata ekonomických cyklov, správanie makroekonomických ukazovateľov v jednotlivých fázach ekonomického cyklu.
- Hospodárska politika štátu. Zásady formovania a ciele hospodárskej politiky štátu, hospodársko-politický mix. Stabilizačná politika a meranie jej úspešnosti.
- Inflácia. Formy a príčiny inflácie, cenové indexy a spôsoby merania inflácie, účinky a dôsledky inflácie.
- Zamestnanosť a nezamestnanosť. Príčiny a formy nezamestnanosti, možnosti štátu pri ovplyvňovaní zamestnanosti. Vzťah nezamestnanosti a inflácie.
- Pracovná sila a stimulácia k práci. Činnosti a funkcie personálneho oddelenia, metódy plánovania potrieb robotníkov, formy stimulácie zamestnancov, spôsoby hodnotenia zamestnancov a ich výkonov.
- Kvalita života. Životná úroveň a kritériá jej merania, zdroje a druhy dôchodkov, spôsoby rozdeľovania dôchodkov, dôchodková nerovnosť.
- Medzinárodná integrácia. Podstata a charakteristické znaky, formy medzinárodnej economickej integrácie na makroeconomickej a mikroeconomickej úrovni.
- Teória spotrebiteľa a teória firmy. Subjekty trhu, krivky indiferencie, rozpočtové možnosti spotrebiteľa, optimum spotrebiteľa, celkový, hraničný a priemerný produkt, izoprodukčné krivky, nákladová priamka, rovnováha firmy.
- Podnik a podnikanie. Podnik, životný cyklus podniku, podnikové ciele, typológia podnikov, podnikanie, podnikateľ, právne formy podnikania.
- Dlhodobý majetok podniku. Charakteristika, štruktúra, oceňovanie, opotrebovávanie a odpisovanie dlhodobého majetku.

- Krátkodobý majetok podniku a zásobovanie. Charakteristika, štruktúra, kolobeh a normovanie krátkodobého majetku v podniku. Zásobovanie a metódy riadenia zásob v podniku.
- Financovanie podniku. Formy financovania podniku, spôsoby financovania podniku, finančné plánovanie, finančné rozhodovanie, finančná analýza podniku.
- Výrobná a odbytová činnosť podniku. Typy výroby, charakteristické znaky výrobku, výrobná kapacita podniku. Odbytová politika, funkcionálna a nástrojová teória predaja, typy predajných systémov.
- Cenotvorba. Cenová stratégia. faktory ovplyvňujúce tvorbu ceny, podnikové a trhové ceny, metódy tvorby ceny vo výrobnom, obchodnom podniku a v podniku služieb.
- Efektívnosť podnikovej činnosti. Náklady v podniku, ich význam, klasifikácia, prostriedky znižovania nákladov. Výnosy v podniku a ich štruktúra. Výsledok hospodárenia, jeho formy a funkcie.

Odporučená literatúra:

ANTUŠÁK, E. 2009. Krizový management, Praha : Wolters Kluwer ČR a.s.

DALOŠ a kol. 2003. Nebezpečné látky a ekologické havárie. Žilina: ŽU.

EICHLER, J. 2009. Mezinárodní bezpečnost v době globalizace, Praha : Portál, s.r.o., 2009.

FABIANOVÁ, E. a kol. 2010. Bezpečnosť práce, ochrana pred požiarimi a ochrana zdravia pri práci. Bratislava: Príroda.

HONTYOVÁ, K. a kol. 2006. Základy ekonómie a ekonomiky. Bratislava: EKONÓM.

JANÁSEK, D. – SVETLÍK, J. 2005. Radiačná, chemická a biologická ochrana. Žilina: ŽU.

KUCHARČÍKOVÁ, A. – TOKARČÍKOVÁ, E. 2004. Základy ekonomickej teórie. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline.

LISÝ J. a kol. 2007. Ekonómia v novej ekonomike. Bratislava: IURA EDITION.

MAJDÚCHOVÁ, H. a kol. 2010. Podnikové hospodárstvo - zbierka príkladov a prípadové štúdie. Bratislava : Iura Edition.

MAJTÁN, Š. a kol. 2007. Podnikové hospodárstvo. Bratislava: Sprint vfra.

NOVÁK, L. a kol. 2010. Plánovanie zdrojov na riešenie krízových situácií. Bratislava.

NOVÁK, L. a kol. 2011. Krízové plánovanie v doprave. Žilina: ŽU.

POLEDŇÁK, P. – ORINČÁK M. 2011. Riešenie prírodných krízových situácií – 1. vyd. Žilina: Žilinská univerzita, 2011. ISBN 978-80-554-0339-7.

SEIDL, M. – TOMEK, M. 2004. Použitie potrubnej dopravy v krízových situáciách. Žilina.

SINAY, J. 2011. Teória a prax bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Košice: Technická univerzita v Košiciach.

SINAY, J. a kol. 1997. Riziká technických zariadení – manažérstvo rizika. Košice.

SLEPECKÝ, J. 2004. Řešení krizových situací - hospodářských. Žilina: EDIS.

STRELCOVÁ, S. 2012. Ekonomické teórie (Úvod do riadenia rizika). Žilina : ŽU.

ŠIMÁK, L. 2004. Krízový manažment vo verejnej správe. Žilina : FŠI ŽU.

ŠIMÁK, L. a kol. 2005. Terminologický slovník krízového riadenia, Žilina : FŠI ŽU.

ŠIMONOVÁ, M. – ORINČÁK, M. 2012. Responding to environmental and natural crisis situations – 1. vyd. Žilina: Žilinská univerzita, 2012. ISBN 978-80-554-0631-2.

TOMEK, M. – JAKUBČEKOVÁ, J. – BENČÍKOVÁ, N. 2011. Núdzové zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Žilina: ŽU.

VIDRÍKOVÁ, D. – BOC, K. 2013. Ochrana kritickej infraštruktúry 1. časť, 1. vyd. Žilina: Žilinská univerzita.

VIDRÍKOVÁ, D. – BOC, K.: Ochrana kritickej infraštruktúry 2. časť, 1. vyd. Žilina: Žilinská univerzita.

ZÁNICKÁ HOLLÁ, K. – RISTVEJ, J. – ŠIMÁK, L. 2010. Posudzovanie rizík priemyselných procesov. Bratislava : Iura Edition.